1893 - 1963
70-ЦЯРІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 10, 1963 No. 171. VOL. LXX.

ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ В ПРОҐРАМІ КОНҐРЕСУ ЦЬОГО ТИЖНЯ

Вашинґтон. — Цього тижня, що почався 9-го вересня, Конґрес вирішує дві важливі проблеми з цьогорічного законодавства. Сенат почав дискусію в справі ратифікації договору про частинне припинення атомових пробних експльозій, а Палата Репрезентантів мала б почати працю над урядовим законопроєктом про зменшення прибуткових податків. Палатна Комісія Способів і Засобів має ухвалити податковий законопроєкт вже у вівторок 10-го вересня. Але ще не знати, чи ця Комісія ухвалить ту поправку, яку пропонують республіканці, і яка хоче скасувати другу частину програми зменшення податків, яка мала б бути здійснена аж в 1965 році, якщо висота федеральної заборгованости буде зростати. Ця поправка хоче узалежнити зменшення податків в 1965 році від того, які будуть витрати федерального уряду. Ціль цієї поправки є змусити уряд припинити щораз збільшувати федеральний бюджет коштом федеральної заборгованости. Колишній президент Д. Д. Айзенгавер склав заяву, в якій домагається, щоб зменшувати податки тільки тоді, коли припиниться збільшувати федеральні витрати коштом дефіцитів. Айзенгавер домагається, щоб бюджет по стороні витрат не переступав теперішньої суми 98 000 000 000 долярів. Республіканці хочуть внести свою поправку до податкового закону ще в Комісії Способів і Засобів, але її там вже раз невеликою більшістю відкинули. Коли поправка не перейде в Комісії, то провідники республіканців внесуть її до повної Палати. В Сенаті 9-го вересня мала початися дискусія над ратифікацією закону про обмеження пробних атомових вибухів. Сподіваються, що Сенат поважною більшістю голосів цей договір ратифікує. Президент Кеннеді в понеділок 9-го вересня мав конферувати з провідниками обидвох партій в справі цієї ратифікації. Передбачають, що тільки 10 сенаторів голосуватимуть проти ратифікації.. Сенатор Томас Дадд із Кеннектикат пропонувати має таку стилізацію запропонованих обмежень в справі ратифікації, що майже всі сенатори зможуть голосувати за ратифікування цього договору.

Кеннеді і Тіто стрінуться в жовтні ц.р.

Београд. — Юґославський диктатор Тіто заявив секретареві торгівлі Лютерові Годжесові, який прибув на міжнародний ярмарок у Загребі, що він — Тіто — бачитиме президента Кеннеді в жовтні ц. р. Це має статися після відвідин Тіта в Бразилії, Болівії, Чіле і Мехіко. Тіто має прибути до Ню Йорку на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Він стрінувся б з президентом Кеннеді або в Ню Йорку або поїхав би до Вашинґтону. Тіто буцім-то хоче задемонструвати, що 15-денні відвідини Хрущова в Юґославії з взаємними обіймами і заявами приязни, не змінили юґославської політики „невтральности". Очевидно, що Тітові залежить на матеріяльних користях від Америки: щоб ЗДА привернули Юґославії ступінь найвищого упривілеювання в торговельних відносинах, проти чого заявився був в минулому році Конґрес. Тіто й Кеннеді ще один одного не бачили. Зате вже кілька членів американського Уряду їздили до Юґославії. Подорож Тіта до Південної Америки замрячена опозиційними заявами антикомуністичних організацій і видавних діячів в названих країнах. Таким чином у Бразилії відпаде, мабуть, плянова подорож Тіта по краю і візита обмежиться до столиці.

70-річчя „Свободи" і поширення акцидентової грамоти були предметом нарад Відділів УНСоюзу стейту Конектикет

Гартфорд, Конн. — В неділю 7-го вересня 1963-го року тут відбулися організаційні збори Відділів УНСоюзу стейту Коннектикет. На всіх 17 Відділів, які находяться на терені стейту, прислали своїх делеґатів 14 Відділів. Предметом нарад були передусім справи: прийняття та концерт, який приготовляється на 28-го ц. м. в Ню Гейвен для відмічення 70-річчя „Свободи" та рівночасне пошанування заслужених союзових діячів округи і поширення акцидентового забезпечення, яке саме УНСоюз впровадив в систему своїх забезпеченевих плянів. Гол. секретар УНСоюзу, Ярослав Падох, з'ясував природу того забезпечення та його незвичайну дешевість й корисність і подав практичні вказівки, як поширювати цю нову грамоту поміж нашим громадянством, в першу чергу поміж членами УНСоюзу, яким конечно потрібно доповнити своє забезпечення цим новим засобом охорони перед наслідками акцидентів. Доповідач особливо підкреслив, що акцидентове забезпечення обіймає всі акциденти, які можуть трапитися дома, при праці та в дорозі, однаково у власнім авті, чужім, чи в засобі публічної комунікації, як автобуси, поїзди чи літаки. В живій дискусії, в якій забирали голос майже всі приявні, обговорено плян поширення цього забезпечення на терені стейту та одобрено пропозицію, щоб до кінця цього року здобути 200 оплікантів на це нове забезпечення. Зборами проводив голова стейтової союзової організації мґр Іван Телюк з Ню Гейвену, секретарював Василь Гіна, секретар із Ню Гейвену. В зборах узяв активну участь головний радний з місцевого стейту п. Ярослав Гук.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** прийняв представників Федерації Католицьких Університетів, які походять із 21-ої країни, і сказав їм, що виховно - навчальна праця веде до „ліпшого життя на землі", але і до „безпечнішого життя після смерти". Президент хвалив Федерацію за те, що вона цікавилася виховними і освітніми справами в розвинених країнах і дбала про зв'язки в ділянці культури, виховання й релігії з державами на Сході.

● **В шпиталі** в Бетесда, Мериленд, випробовують шість вірусів, які взято з мавп, коров і коней, які вбивали пістряка на клітинах, що були в дослідних шкляних рурках. Тепер ці віруси впорскують в організм тих пацієнтів, що лежать хворі на пістряка. Хочуть пізнати, чи ті віруси нищитимуть пістряка і на людських клітинах. Ці проби мусять тривати принаймні два роки, щоб можна було ствердити діяльність вірусів.

● **Нюйоркський губернатор** Нелсон А. Рокефеллер плянує 23 і 24 жовтня бути в Каліфорнії та промовляти на річній конференції Ліґи Каліфорнійських Міст у Сан Франсіско і на прийнятті в Тавн голі в Лос Анджелесі. Тоді саме буде в Каліфорнії і прихильник Рокефеллера сенатор республіканець із Ню Йорку Джекоб Джевітс, який 23 вересня буде в Лос Анджелесі з промовою, а 24-го промовлятиме в Сан Франсіско. Рокефеллер пожвавив свою діяльність.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛИСЯ ВЕЛИКІ ВРОЧИСТОСТІ БЛАГОСЛОВЕННЯ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ КАТЕДРИ

МИТРОПОЛИТ, 50 СВЯЩЕНИКІВ І 3,000 НАРОДУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ВРОЧИСТОСТЯХ; ВІДПРАВИ ВІДБУВАЛИСЯ В ЖИВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Філядельфія. — Минулої неділі, 8-го вересня 1963, тут відбулися великі врочистості благословення площі під будову нової української католицької катедри, яка має початися вже в найближчих місяцях та коштуватиме понад три мільйони долярів. Благословення площі довершив Митрополит Української Католицької Церкви в ЗДА, ВПреосв. Кир Амвросій Сенишин в асисті понад 50 священиків та понад 3,000 народу. Відправи відбувалися в живій, літературній українській мові.

Врочистості почалися відправою молебна до Пречистої Діви Марії в теперішній катедрі Непорочного Зачаття. Опісля відбулася процесія від Катедри на положену в безпосередньому сусідстві велику площу, на якій стоятиме нова катедра. Процесію очолювали зодягнені в свої однострої члени місцевих станиць Пласту і осередку СУМА, опісля шкільна дітвора, представники центральних і місцевих організацій, між ними Союзу Українців Католиків „Провидіння" та Союз Українок Америки із своїм прапором, далі місцевий пост Католицьких Воєнних Ветеранів в уніформах, за ними Сестри й опісля Митрополит з духовенством, а за ними нарід. Благословення площі, як і раніше Молебень в церкві відправляв Митрополит, а диконували о. Мирослав Харина та о. Василь Лотин. Під час відправи багато інших священиків, між ними й парох Джерзі Сити та декан Ню Джерзі Впр. о. Антін Борса, виголошували кожний зокрема передбачені у відправі різні прошення.

Слово Митрополита

Під час врочистостей промовив до зібраних первоієрарх українців католиків у ЗДА, Впреосв. Митрополит Кир Амвросій Сенишин. У своїй промові Владика зокрема підкреслив історичне значення Філядельфії для Америки і для її громадян українського роду. У цьому „Місті Братньої Любови" Бетсі Рос запроєктувала зоряний американський прапор, під яким українці можуть свобідно розвивати своє життя, яке гнобить ворог на рідній землі. Філядельфія була першою столицею ЗДА, резиденцією першого американського президента Юрія Вашинґтона, тут відбувся перший континентальний Конґрес, тут жив Венджамин Франклін, а Тома Джефферсон в цьому місті написав проєкт Декларації Незалежности. Подібне значення має Філядельфія і для Американської України. Вона була столицею першого українського єпископа Кир Сотера Ортинського і вона стала католицькою метрополією Американської України. Кир Сотер Ортинський і перший український католицький митрополит в ЗДА Кир Константин Богачевський спочивають вічним сном у криптах катедри. Філядельфія була також місцем багатьох творчих починів українського громадського життя в Америці. Тепер у ній буде здвигнений найвеличавіший український Храм Божий в ЗДА і до цього повинні причинитись всі українці - католики країни. Подякою та благословенням для всіх, що складають пожертви на будову катедри закінчив Владика своє слово, а врочистість благословення площі закінчено многоліттєвіями. Співав катедральний хор під диригентурою п. Йосипа Лупаня. Між приявними репрезентантами наших установ були, крім Головного Уряду „Провидіння" з головним предсідником Впреп. о. шамбеляном Степаном Тиханським, гол. секретарем дир. Ст. Спринським та головним фінансовим секретарем мґром Т. Кульчицьким на чолі, були голова Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, голова Союзу Українок Америки пані Олена Лотоцька та багато інших, а під кінець врочистостей і гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, що був у поворотній дорозі із іншої репрезентації в Пенсильвенії. Пресу заступали гол. редактор „Америки" п. Євген Зиблікевич та ред. Мстислав Дольницький, а „Свободу" репрезентував ред. А. Драган. Приявний був архітект Юліян Ястремський, який приготовив плян нової катедри.

Проєкт нової Української Католицької Катедри у Філядельфії, роботи архітекта Ю. Ястремського.

Українські професори на науковій конференції в Ню Йорку

Ню Йорк. — У щорічній конференції, присвяченій студіям відносин в СССР і комуністичному світі, що її уладжує Американська Асоціяція Політичних Наук, та яка відбулася в днях 3-7 в готелі Коммодоре в Ню Йорку, взяли участь такі українські професори: Роман Смаль-Стоцький, директор Слов'янського Інституту Маркетського університету в Мілвокі, Віск., Михайло Пап, директор Східньо - европейського Інституту в Джон Каррол університеті в Клівленді, Огайо, Василь Маркусь із Лояла університету в Шикаґо, Ілл., і Володимир Тучак із Савтерн - Міссісіпі університету.

Відділи УНС басейну твердого вугілля відбули річні збори

Фраквил, Па. — В неділю, 8-го вересня, тут у приміщеннях Українського Клюбу св. Михаїла відбулися річні окружні збори Відділів Українського Народного Союзу басейну твердого вугілля, в яких взяв участь головний предсідник УНС-у п. Йосип Лисогір. На нарадах були заступлені Відділи УНС чч. 1 із Шамокіну, 7 — з Мекаду, 9 — з Ст. Клер, 78 — з Майнерсвіл, 90 — з Сентралії, 164 та 333 — з Бервик, 201 — з Колдейд, 242 — з Фреквил, 305 — з Маганой Сити і 429 — Фріленду. Збори відкрив і ними проводив голова Окружного Комітету п. М. Гентош. Він також склав загальний звіт із розвитку, успіхів і труднощів союзового життя в окрузі впродовж року. Крім нього звітували ще заступник голови п. Володимир Черне́ґа, секретар п. Іван Петрунцьо та касир п. Адам Словак. Із звітів виходило, що Округа впродовж року збільшилася на 49 нових членів УНСоюзу. Звіти членів Управи Окружного Комітету доповнювали короткі звідомлення репрезентантів поодиноких відділів. П. Й. Лисогір у своєму слові накреслив загальний образ стану і розвитку УНС-у впродовж року, звертаючи увагу, що коли в тому часі майно УНС збільшилося на $1\frac{1}{2}$ мільйона долярів, то організаційно цьому розвиткові фінансів не можна було додержати кроку. Останні місяці цього року дають ще велику можливість поліпшити цей організаційний стан, зокрема дає таку можливість тількищо введена в забезпеченеву систему УНСоюзу нова т. зв. акцидентова грамота, що за мінімальну оплату забезпечує членів і не-членів УНСоюзу на 5 до 10 тисяч долярів в разі смерти чи каліцтва в нещасливому випадку. Цей рід забезпечення має зокрема велику вартість і значення для наших громадян в індустріяльному районі Твер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Папа стверджує ворожість Церкви у відношенні до большевизму

Рим. — Папа Павло VI заявив в минулу п'ятницю кількасот духовникам, між ними кільком італійським кардиналам і єпископам, на збірній авдієнції в Кастель Ґандольфо, що Католицька Церква не змінила свого відношення до таких „помилок, що розкладають громадськість", що їх осудила була вже раніше, як ось марксистський атеїзм. Натякаючи прозоро на деякі ходи покійного Папи Івана XXIII, який старався за „обсерваторів" від Православної Церкви в СССР на Вселенському Соборі й прийняття Аджубея на приватній авдієнції, та на вислання вже Павлом VI делеґатів на ювілей московського патріярха Алексея, Папа Павло VI заявив, що „шукання різних благородних засобів проти затяжних і смертельних недуг не означає зміни погляду на ті недуги. Навпаки, вони означають радше бажання поборювання їх не тільки в теорії, а й у практиці".

„Міттенвальдці" відбули свій з'їзд у Ґлен Спей

Ґлен Спей, Н.Й. — З кінцем минулого тижня тут на оселі УРСоюзу „Верховина" відбувся з'їзд „міттенвальдців", професорів і учнів колишньої української гімназії в таборі переміщених осіб у Міттенвальді, в Німеччині, перед 15 роками. Понад 150 осіб взяло участь у цьому з'їзді. Д-р Орест Гаврилюк, голова Організаційного Комітету, що приготовив цю зустріч, привітав під час бенкету в суботу, 7-го вересня ввечері, приявних на з'їзді 14 колишніх професорів та десятки бувших учнів тієї таборової гімназії, пригадуючи прості шкільні лавки, тонкі стіни, що відділювали кляси, брак шкільних підручників, як і багатьох критиків, які тоді сумнівалися у вартості такого навчання. Відповіддю на ці сумніви дають сьогодні десятки лікарів, інженерів, професорів вищих шкіл, правників, журналістів, бібліотекарів, медичних сестер та інших професіоналістів, що саме в тій таборовій міттенвальдській гімназії здобули свою середню освіту серед найтрудніших обставин і сьогодні займають видатні становища в нашому професійному та громадському житті. Відповідаючи на привітання д-ра Гаврилюка, колишнього міттенвальдського гімназиста, проф. Іван Зелик в імені колеґ-учителів дякував за привітання та ствердив, що приємність з успіхів праці перевищує навіть найбільші труднощі. На заклик проф. Адама Бабича вставанням з місць та мовчанкою вшановано пам'ять померлих професорів і гімназистів. Прочитано ряд привітань від неприявних професорів, в цьому від директора міттенвальдської гімназії д-ра Мирона Дольницького та катехита о. декана Юрія Ковальського. Учитель латини проф. Роман Чубатий та кол. гімназист і тепер проф. д-р Вол. Бандера згадували веселі сторінки колишніх шкільних днів і теперішнього з'їзду. Після бенкету відбулася забава, до якої пригравала добре відома міттенвальдським гімназистам із шкільних забав оркестра Гірняка. З'їзд закінчено в неділю, 8-го вересня, участю в Богослуженні та спільним обідом та дальшими розмовами-споминами.

УСК Ню Йорк відбув свої річні Загальні Збори

Ню Йорк, 7 вересня. — Український Спортовий Клюб, який в цьому році обходить 15 річчя існування, відбув минулої суботи чергові річні Загальні Збори в залі своєї домівки. В Зборах, якими проводила президія в складі: д-р В. Михайлів — предсідник, мґр П. Григорович — заступник, та мґр М. Гаврилюк і Іван Дзядів — секретарі, взяли участь 52 члени та декілька гостей. По вислуханні звітів Ради Директорів (д-р В. Михайлів — заст. голови і мґр М. Гаврилюк — секретар), членів Управи УСК-у (мґр Зенон Корчинський — голова, дир. Евген Лисняк — касир), Контрольної Комісії (Іван Винник — голова) і дискусії над звітами, які були видрукувані і роздані учасникам перед Зборами, на пропозицію Контрольної Комісії пройнято і одобрено всі звіти. В минулому році виявив УСК найбільшу діяльність своєю футбольною ланкою з п'яти дружинами та значно скромнішу діяльність в ланках відбиванки чоловіків і жінок та столової ситківки. Фінансовий звіт виказав $44,578.15 приходів, з яких найбільшу частину вжито на вдержання репрезентативної дружини футболу. В звітовому році УСК

(Закінчення на стор. 4-ій)

ТИСЯЧІ УЧНІВ В САЙҐОНІ ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ РЕЖИМУ НҐО

Сайґон. — В минулу суботу в усіх середніх школах в столиці Південного В'єтнаму, однаково державних, як приватних, чи втримуваних французькою місією, відбулись демонстрації юнаків і дівчат проти режиму Нґо Дінг Дієма. Первісний плян, щоб учні й учениці на даний знак вибігли з усіх шкіл і зібрались на центральній площі міста, не вдалася, бо того знаку їх провідники не дали. Тому в мурах усіх шкіл учні счинили крик і вивісили таблиці з гаслами та транспарентами, ворожі режимові. Деякі гасла таврували Америку за допомогу, що вона її дає режимові Нґо Дінг Дієма. Поліція і т. зв. спеціяльні частини окружили школи та вивезли з них коло 800 учнів, хлопців і дівчат. Ґазети підкреслюють, що велика частина демонструючих середньошкільників — це діти знаних в'єтнамських родин та водночас — здебільша ці середнєшкільники мають братів-студентів, що їх масово виарештувала була південно-в'єтнамська поліція. 67 студентів буцім-то все ще перебувають у в'язниці. — Південно-в'єтнамський уряд офіційно зажадав від американської амбасади видачі трьох буддистських монахів, які скрились туди в мин. тижні. Амбасадор Генрі Кебот Ладж відмовив. До Риму, у зв'язку з недалеким відкриттям нової сесії Вселенського Собору, прибув брат Нґо Дінг Дієма архиєпископ Нґо Дінг Тук з міста Гуе, де саме почались буддистські демонстрації проти режиму Нґо Дінг Дієма. Названий архиєпископ твердив, що буцім-то ЗДА видаткували коло 20 мільйонів долярів для приготування перевороту в Південному В'єтнамі. Братова Нґо Дінг Дієма, пані Нґо Дінг Нґу, яка зискала собі міжнародний розголос своїми різними заявами проти буддистів і проти ЗДА, буцім-то має прибути до ЗДА на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй.

Наприкінці минулого тижня виринула — твердять ґазети — знову справа, чи не треба би таки зменшити американську грошову допомогу південно-в'єтнамському урядові для задемонстрування неприхильноо становища супроти політики Нґо Дінґ Дієма. Американські ґазети виступили теж з ревеляцією, що ті так звані спеціяльні частини, які перевели рейд на пагоди і є найсильнішою підпорою шефа південно-в'єтнамської поліції, президентового брата Нґо Дінґ Нґу, отримують свою платню з каси американської Центральної Розвідчої Аґенції. Ця Аґенція вишколювала ті війська для партизанської війни проти комуністів, а внаслідку ці частини стали політичною силою в руках неприхильної американцям диктаторської родини Нґо.

Об'єднані Нації редукують військову й господарську допомогу в Конґо

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар У Тант, який донедавна був палким прихильником продовжування чи навіть посилення технічної і економічної допомоги для Конґо, заповів несподівано в минулу п'ятницю значну редукцію такої допомоги. Крім того, він настоює, щоб до кінця цього року стягнути з Конґо решту міжнародного війська Об'єднаних Націй. У Тант подає за офіційну причину — брак фондів, але американська преса твердить, що на зміну становища У Танта вплинув сильний натиск збоку Совєтського Союзу і деяких поплентацьких африканських держав. Тепер у Конґо є 1.470 фахівців, дорадників і цивільних інструкторів, оплачуваних з фонду допомогової програми Об'єднаних Націй для Конґо. Передбачалось збільшити їх до числа 1.825, але цей плян не буде виконаний. ЗДА, Британія, Франція і Бельгія готові продовжувати допомогу для для Конґо. Однак ЗДА стурбовані дуже кволим і недостатнім поступом програми перевишколу конґолійської армії. Цим перевишколом — в різних родах збройних сил — мали зайнятись Бельгія, Канада, Італія, Норвегія і Ізраїль. Бельгія має найбільшу трудність в рекрутації старшин, які були вже в Конґо (Конґо було бельгійською колонією) і втекти відтіль після тамошніх заворушень, щоб вони виїхали туди у новій військово - вишкільній місії. Найбільший поступ зробив Ізраїль з вишколюванням конґолійських парашутистів.

Королівська Комісія в Оттаві відбула своє перше зібрання

Оттава. — Канадійська преса інформує, що тут відбулося в днях 4-5-го вересня інавґураційне зібрання Королівської Комісії для справ білінґвізму й культури під проводом д-ра Р. Дантона, президента Карлтонського університету в Оттаві. З вийнятком ред. М. Лорандо з Монтреалу в цьому зібранні взяли участь усі інші члени Комісії, в тому представники Західної Канади пані Г. Лайнґ з Калґарі й проф. Яр. Рудницький із Вінніпеґу. В часі зібрання, що проходило в гармонійній атмосфері, продискутовано плян праці Комісії й намічено дати публічних сесій, що почнуться аж у січні 1964 р. Французька газета „Ля Пресс" у Монтреалі (з 5 вересня) помістила першу світлину Комісії. Чергове зібрання Комісії відбудеться 13-14 вересня.

У СВІТІ

● **У Парижі** помер у віці 81 рік славетний французький маляр Жорж Брак, модерніст, із напрямків т. зв. фовізму і кубізму. Він був одним з нечисленних мистців, твори якого виставлювано у Люврі ще за життя мистця. Між іншим, він — як графік — робив рисунки для самоцвітів. В минулому році один його образ „Мертвої природи" продано в Лондоні за $75.600. У своїй малярській техніці він користувався не тільки фарбами, але й склом та навіть папером.

● **У Лондоні**, на Площі Парляменту, сталась за кругло сто років сьомий раз прикра подія: перестав бити годинник „Биг Бен". Всередині вежі годинника працювали малярі і один з них випадково забув великий пензель якраз в такому місці, що не міг правильно функціонувати механізм. Перерва тривала 94 хвилини, поки спровадили фахівців, які виявили причину недуги Великого Бена.

● **Японія** виплатила до цього часу кругло 425 мільйонів долярів різним країнам, що їх окупувала була чи проти них воювала, титулом відшкодування. Японський уряд стурбований, що тепер Сінґапур зажадав 6 мільйонів дол. воєнного відшкодування, погрожуючи, що не даватиме японцям віз, — дармащо Японія вирівняла всі претенсії Британії, а Сінґапур був під час останньої війни британською колонією.

● **Із Східнього Берліну** два 16-річні юнаки перескочили почерез три застави кільчастого дроту і перепливли широкий на 75 стіп канал Тельтова, який ділить Східній Берлін від Західнього. Поліція стріляла за ними, але не поцілила. Зате іншого молодого втікача східньонімецькі поліціянти перехопили, коли він поклав на внутрішньоберлінський мур течку і саме збірався перескочити мур. Вони виміріли в нього крісн і він піддався.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і мони ордерс вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Суперечності інтеґрації

Початок нового шкільного року в Америці позначився суперечностями, на перший погляд дуже дивними, а проте характеристичними для кожного переломового історичного процесу. Таким процесом є приспішена інтеґрація, себто расове зрівняння, у ділянці шкільництва, яке практично виявляється у прийманні муринських дітей до „білих" шкіл. За дотеперішнім звичаєм — приймається до „білої" школи спершу тільки двох-трьох чи кількох муринських дітей, щоб переломити попередній принцип сеґреґації і встановити прецедент.

І ось у цілому ряді шкіл в кількох південних стейтах, що найдовше противилися расовому зрівнянню, переведено таку „символічну" інтеґрацію гладко і без ніяких інцидентів. Муринські діти вступили до „білих" шкіл у Чарлзтоні в Сав Керолайні, в Бентон Ружі в Луїзіяні, у вісьмох місцевостях у Вірджінії, у Джексоні на Флориді. Вийняток з такого гладкого ведення шкільної інтеґрації на глибокому американському Півдні становить стейт Алабама. У Бірмінґгемі хтось підкинув бомбу під будинок муринського діяча, після чого мурини влаштували бурхливу демонстрацію. Були 1 убитий та ранені, і місцеві школи призначені для сеґреґації — тимчасово закрито.

У зв'язку з початком шкільного року відбулися також демонстрації в ряді міст американської Півночі, і то в тих стейтах і містах, де віддавна існує расове перемішання також у шкільництві. Майже з-правила демонструють мурини, діти або їх батьки, ставлячи інколи вимоги, які не тільки переступають межі расового зрівняння в шкільництві, але й перечать здоровому глуздові. Ось так, покликаючись на засаду відсоткового відношення між білими і кольоровими дітьми в цілій окрузі, в цілому місті, порторіканські й муринські організації в Ню Йорку та в деяких місцевостях стейту Ню Джерзі вимагають переводити не тільки муринських дітей до дотепер „білих" шкіл, але й білих дітей із шкіл в їхніх дільницях до віддалених муринських шкіл. Коли білі батьки протестують проти цього і вказують на абсурд — чому вони мають транспортувати своїх дітей за багато миль до нюйоркського Гарлему, маючи під боком школу на Квінсі — їм закидають расову ненависть.

Звичайно, що це якища ненормальні. Вони зумовлені, з одного боку, запальною атмосферою, що легко доводить декого до гістерії і затрачування почуття міри та розсудку, а з другого — браком достатньої кількости шкіл, шкільних кляс і вчителів. Тому міське управління Ню Йорку правильно призначило мільйонові суми на ступневе „расове збалянсування" у міських школах, яке може йти тільки поруч із будовою нових чи поширюванням давніх шкільних будинків. Проголошування шкільних страйків муринськими батьками й дітьми — під диктатом різних загальних організацій — тільки шкодить нормальному навчанню і втягає в расову боротьбу дітей.

За „нормальні" — як згадано на вступі — можна вважати ці події тільки тому, що вони відбуваються, так би мовити, на марґінесі того великого пересування у світі думок, нахилів, традицій, пересудів і навичок, яке проходить в американському народі на наших очах. Велика більшість американців, включно із Президентом, признають, що процес расового зрівняння йшов досі надто повільним кроком. Загострена тактика муринських лідерів цей процес приспішила. Але підштовхувати його вперед насильно, нехтуючи принцип доцільности в різних місцевих обставинах — річ нерозумна, яка й породжує такі штучні конфлікти.

На краю розколу

Словами, поставленими в заголовку цього коментаря, визначила сучасний стан взаємин між Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм не ворожа до міжнародного комунізму „буржуазно - націоналістична преса" чи якась антикомуністична пропаґанда, але сам таки провід комуністичної партії Китаю у своєму радіовому проголошенні 6-го вересня цього року. Отож, Пейпінґ обвинувачує Москву вже не тільки в порушеннях доктрини Маркса і Леніна, але навіть у намаганні загарбати частину китайської території, і стверджує, що Москва своїми діями довела взаємини між Китаєм і Совєтським Союзом „на край розколу".

Своїми ревеляціями про совєтську змову, яка мала своєю ціллю викликати державний переворот в області Ілі, в китайській провінції Сінкіянґ, що межує із СССР, і передати цю здавна спірну територію для Совєтського Союзу, Пейпінґ поширив свій нібито тільки ідеологічний конфлікт уже й на сферу територіяльних непорозумінь. Водночас із цим, заявляючи, що із зазіханнями на цю частину Китаю большевики виступили вже минулими роками, комунокитайці ще раз підтвердили, що конфлікт між Москвою і Пейпінґом не виник так собі з нічого, нагло і негадано, але що він має своє глибоке коріння в недавньому минулому. Підтвердженням цього можуть бути також опубліковані 5-го вересня офіційні енунціяції проводу компартії Китаю, в яких доводиться, що розбіжності між компартіями Совєтського Союзу і Китаю почали поглиблюватися й поширюватися вже з 1956 року, значить від XX З'їзду КПСС, на якому розвінчано Сталіна і започатковано політику коекзистенції із Заходом.

Не бариться з відповідями на такого роду обвинувачення і совєтська сторона. Офіційна совєтська преса пише вже, що Пейпінґ почав відкриту дію на розкол світового комуністичного руху і що він намагається творити нову централю цього руху.

Водночас із цим Москва мобілізує для себе „публічну опінію", друкуючи майже в кожному числі „Правди" заяви компартій різних країн з підтримкою для здійснюваної Москвою політики „мирного співіснування" і з гострим засудженням Пейпінґу.

Публіковані тепер заяви різних компартій переконливо свідчать про те, що наявний конфлікт не обмежується взаєминами між Пейпінґом і Москвою, але що він виявляється уже здавна в усьому міжнародному комуністичному русі, в різного роду суперечностях з іншими комуністичними партіями світу. Так, у заяві східньонімецької компартії, надрукованій у „Правді" з 30-го серпня цього року, стверджується, що Пейпінґ своєю економічною і торговельною політикою діяв на шкоду комуністичної Східньої Німеччини ще з 1958-го року, зменшуючи об'єм своєї торгівлі з цією країною і поширюючи торгівлю із „капіталістичним" Заходом, зокрема із Західньою Німеччиною. Закид, що комунокитайці ведуть „наступ на політику миру" вже довгими роками, повторюється в заявах усіх інших компартій. Водночас із цим в усіх цих енунціяціях висловлюється обвинувачення на адресу Пейпінґу, що він не тільки розбиває міжнародний комуністичний рух, але й намагається розколоти такі організації, як Світова федерація профсоюзів, Світовий рух за мир, Міжнародна демократична федерація жінок та інші.

Усі ці енунціяції совєтської й сателітних компартій доводять, що взаємини між Пейпінґом і Москвою увійшли справді таки в стадію крайнього загострення.

Зенон Стефанів

НАЙВИЩИЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ

Президентство З'єдинених Держав Америки, можна сказати, найбільш почесне становище в країні, яке, одначе, пов'язане із неспівмірним тягарем відповідальности одиниці людини.

Американський Президент не тільки формальний голова держави, функції якого обмежені символічною і церемоніяльною репрезентацією, як це буває в інших державах, — але, згідно з конституційним законом, він державою править. Коротко з'ясувавши, — Президент є прем'єром ним призначеного уряду, що діє в його імені, — першим дипломатом, законодавчим і політичним ініціятором та найвищим головнокомандувачем усіх збройних сил під час миру і війни. В конституції ЗДА в уст. II §2 про права і обов'язки Президента функція головнокомандувача зафіксована на першому місці. У тексті військової присяги є окрема точка: „Урочисто присягаю... що буду підкорятися всім наказам Президента З'єдинених Держав..."

Виконуючи конституційну владу найвищого командування збройними силами, Президент визначає і вирішує головні напрями в плянуванні воєнного підготування та загальної стратегії на випадок війни. Департамент (міністерство) Оборони із секретарем і його асистентами, об'єднані шефи штабів та секретарі окремих військових департаментів — армії, фльоти і летунства — є допоміжним інструментом в руках Президента, як найвищого головнокомандувача — в керівництві військом. Вони є тільки довіреними дорадниками і виконавцями постанов Президента, який, одначе, сам несе повну відповідальність за всі свої рішення.

Законодавчим актом про безпеку і оборону держави з 1947-го року та доповненнями до нього в 1949, 50, 52 і 58 рр. постановлено реорганізувати вищі військові установи, зуніфіковані в спільному департаменті оборони, — ухвалено також уникнути дублювання в командуванні — службові взаємовідносини між Президентом, секретарем оборони, секретарями армії, фльоти і летунства, об'єднаними шефами штабів та бойових військ усіх родів, т. зв. команд. Такі законні заходи в значній мірі усувають довголітні непорозуміння між чільними військовиками і цивільними секретарями мілітарних департаментів.

Таким чином утворено дві дороги наказодавства в порядку підлеглости. В ділянці оперативній — від Президента до секретаря оборони, звідси через об'єднаних шефів штабів до головнокомандувачів поодиноких команд дійових військ, у кожний час готових до воєнних акцій. Таких команд є тепер дев'ять: Аляскинська, Атлантійська, Карібська, Европейська, Тихоокеанська, Морська Східньоатлантійська і Середземноморська, Континентальна, повітряної оборони, Повітряностратегічна та Ударна. Ці команди можна порівняти з арміями і фльотами, що ведуть операції на різних театрах війни. Назва „театр війни" уживається під час війни для земних, морських або повітряних просторів, безпосередньо втягнених у засяг військових операцій. Далі, в ділянці адміністративній: від Президента до секретаря оборони, звідти до секретарів армії, фльоти і летунства в справах адміністрації, вишколення, спорядження та необхідного логістичного забезпечення збройних сил всіх родів.

Для допомоги Президентові в його прерогативах командування і політичного керівництва утворено законодавчим актом 253 з 16-го липня 1947-року постійну надрядну установу на найвищому державному щаблі: Це — Державна Рада Безпеки, дорадчий, а не вирішальний, орган Президента, як найвищого головнокомандувача, в справах, що стосуються становлення внутрішньої, зовнішньої і мілітарної політики у зв'язку із безпекою і оборонним підготовленням держави.

Державна Рада Безпеки складається з 5 членів, які встановлені законом: Президент, віце - президент, державний секретар, секретар оборони і директор уряду надзвичайного плянування, що є також членом кабінету Президента. Далі, 6 членів, призначених Президентом: секретар фінансів, директор бюджетового департаменту, голова об'єднаних шефів штабів, директор головного розвідчого управління, директор уряду інформації і особливий повірений Президента в справах державної безпеки. Засідання ДРБ скликає Президент в міру конечности, вони відбуваються таємно в приявності тільки членів без протокольних записів та інших письмових поміток.

Уряд Надзвичайного Плянування на правах окремого міністерства, його директор є членом Уряду і ДРБ. Ця установа є дорадчим органом Президента у визначуванні напрямків плянування, керівництва і правильного співвідношення у здійснюванні повної — невійськового характеру — оборонної програми. Сюди належать справи громадської оборони, продукції, заготівлі, розподілу, транспортування необхідних припасів, ефективного використовування робітної сили, завідування стратегічними запасами і т. д.

Головне Розвідче Управління, установлене в 1947-му році, підлягає Державній Раді Безпеки. Призначений Президентом, директор цього управління є також членом ДРБ. Він має законний обов'язок, в інтересі державної безпеки, координувати всю діяльність окремих специфікованих розвідчих служб, — в тому числі і дуже важливої військової розвідки, з її трьома розгалуженнями — армії, фльоти і летунства. Головне Розвідче Управління об'єднує і доповнює працю всіх цих розвідок. В такий спосіб розвідча служба стала цілістю в системі державної безпеки і вповні пристосована до вимог новочасної війни. Основним завданням цієї служби є постачання відомостей, потрібних для зовнішньої оборони і внутрішньої безпеки держави. Такі відомості є підставою воєнної політики держави і тим самим формують працю всіх засобів діяння цієї політики вже і під час миру.

Об'єднані Шефи Штабів — сюди входять шефи штабів армії і летунства та шеф морських операцій. Командувач Корпусу морської піхоти бере участь в засіданнях ОШШ у справах, що відносяться до морської піхоти. Голову ОШШ, що є одночасно і членом ДРБ, призначає Президент. Шефи штабів є головними і найбільш авторитетними військовими дорадниками Президента, Державної Ради Безпеки і секретаря оборони у військовому аспекті оборони держави. Праця Об'єднаних Шефів Штабу лежить в першій мірі в обсязі стратегічного плянування і в нагляді над засобами того плянування. В цьому допомагає їм об'єднаний штаб збройних сил, до якого входять штабовці всіх родів військ. Цей штаб складається з 6 відділів — директоратів і цілого ряду спеціяльних комісій. Шефи штабів і їх голова — це висококваліфіковані фахівці, найвищі ступнем генерали і адмірали в активній службі (чотиризіркові). Вони розробляють і достосовують воєнну доктрину у зв'язку з іншими елементами підготови і провадження війни. За законною постановою, шефи штабів не посідають командних управнень, все ж таки Президент, як найвищий головнокомандувач, вповні респектує думку своїх шефів штабу, найбільш компетентних у військових справах дорадників. Для прикладу: всіх головнокомандувачів перед тим згадуваних команд Президент призначає на внесення ОШШ.

Генерал Коллінс, колишній шеф штабу армії в статті „Наші модерні військові установи" („Міліт. Ревю", вересень 1962) пише про це так: „Треба підкреслити, що ані шефи штабів, ані їх голова не вирішують справ, що відносяться до політики, плянування і операцій наших збройних сил. Їхня відповідальність обмежується ста..ленням рекомендацій".

Теперішній голова об'єднаних шефів штабу, генерал Максвел Тейлор — дуже маркантна постать в американській військовій верхівці. Першорядний фахівець із командним, штабовим і педагогічним стажем — командир дивізії, головнокомандувач армії і фронту, шеф штабу армії і суперінтендент військової академії у Вест Пойнті. Призначаючи його на це становище, Президент не міг зробити кращого вибору — тим більше, що ген. Тейлор визначається ще природним тактом і розважливістю. Такі прикмети зменшують різні непорозуміння і подразнення у співпраці не тільки між шефами штабів, які часто надмірно фаворизують свій рід війська, але також у взаємовідносинах із Президентом і військовими секретарями.

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(10)

Перше, що нам впало в очі, як їхали ми українськими селами Харківщини, це були мізерні хати колгоспників, часто без доброї покрівлі, з невеличкими присадибними ділянками. Садки, що були колись при кожній хаті, позникали. Люди повирубували їх самі, щоб не платити податків або й тоді, як не мали чим опалювати хати. До колгоспу „Україна" їхали ми яких три з половиною години.

У колгоспі вже були повідомлені про наш приїзд і, як тільки ми приїхали, зараз же з'явився голова колгоспу і почав нас водити по господарству.

Колгосп „Україна" малий і бідний. Господарські будинки, головно стайні, закапарені, хоч і видно було, що гній із них виносили, мабуть, перед нашим приїздом. Потім, у розмові зі мною, один із колгоспників підтвердив, що перед кожними відвідинами туристів начальство робить порядок і відповідно інструктує колгоспників. В колгоспі було яких 150 корів з малими телятами. Корови мізерні, не рівня американським.

Колгосп „Україна" охоплює яких 600 членів. З того числа, за інформаціями голови, працює вліті щонайбільше 300. Свій заробіток одержують вони аж після того, як здадуть урожай, змолотять збіжжя і викопають та звезуть цукрові буряки. Я поставив питання голові, що роблять колгоспники після збору врожаю. Він відповів, як відповідали нам досі по інших колгоспах та підприємствах їхні керівники, російською мовою, що колгоспники після того сидять вдома, роблять те, що їм подобається, та харчуються тим, що заробили вліті. Платню одержують тільки робітники радгоспів, значить, державних сільських господарств. Вони заробляють по 30 рублів на місяць, але буває, що мусять чекати на її одержання цілий рік.

Перебуваючи в колгоспі „Україна", ми на власні очі переконалися в тому, що чули від людей у Львові, в Одесі і в Донецьку, а саме, що, хоч майже кожен колгоспник має корову, а дехто ще й козу, немає чим цієї худоби годувати і їх мусять пасти діти чи старші люди на дорозі чи по ровах. Зимою їх може передержати тільки той колгоспник, що вліті заробив у колгоспі трохи сіна. Коней колгоспники не мають взагалі, ба нічим їх годувати і ніде тримати. Тепер українські селяни живуть так, як колись жили в Галичині різні так звані халупники та двірські робітники. Якщо колгоспник потребує привезти додому дрова з лісу чи зароблене сіно, мусить звертатись за кіньми або за вантажним автом до правління колгоспу. Дістають звичайно ті, що „заслужили" своєю запопадливою працею чи слухняністю.

Бачив я й свинарок, руки яких порепалися від безупинного мішання кормів для свиней. Таке то досягнення совєтської техніки і науки!

У колгоспі „Україна" більшість жінок працює вліті на цукрових буряках. На одну жінку припадає гектар лану. Починається праця в половині травня, а кінчається пізньою осінню. Буряки мусять жінки не тільки прополювати, викопувати й обчищати, але й накидати їх на вантажні авта, що відвозять ті буряки до цукроварень. Коли жінка з усією роботою справляється, то дістає за це яких два центнери буряків і трохи грошей. Якщо з якихось причин буряків не вдалося відвезти до цукроварні і вони лишилися на полі, то колгоспниця не дістає ніяких грошей. Більшість жінок, що працюють на буряках, хворіють на ревматизм, сухоти й інші хвороби.

Цукру, що його видають жінкам на трудодні, звичайно нема де збути, бо майже в кожному селі цього району заробітню платню одержують жінки цукром. Мені оповідали, що з цього цукру гонять самогон, не зважаючи на те, що кару за нелеґальну продукцію горілки накладають велику. Як зловлять когось під час гоніння самогону, то треба платити 20-25 рублів. Якщо ж самогон уже на столі і його п'ють, то за це не карають, бо тяжко дійти, хто його вигнав. Самогоном запиваються наші люди не тільки по селах, але й по містах, топлячи в ньому своє горе так, як це було за панщини.

Сільська молодь не хоче працювати по колгоспах. Закінчивши початкову школу, хлопці й дівчата тікають до міст, бо там легше заробити, як на селі. Відвідувати церкви шкільній молоді заборонено, але я бачив і у Львові і в Харкові, а потім і в Києві по церквах багато молодих людей. У ЗДА і в Канаді наші „прогресисти" виписують, що під совєтським режимом на Україні і в інших республіках СССР для молоді відкритий шлях до середньої і до високої освіти, але насправді сільській молоді, дітям колгоспників, до вищих шкіл дістатися важко: треба і протекції, і грошей, і єфиcендій...

Ходили ми так по колгоспі „Україна", але не все мали змогу оглянути, бо наші „опікуни" робили так, щоб оглядали ми тільки те, що хотіли вони нам показати. Оглядаючи колгосп, ми ствердили, що головні його будинки — це насправді старий поміщицький двір, пристосований до колгоспної господарки і трохи поширений.

Головою колгоспу „Україна", що вітав нас російською мовою, був молодий партієць, присланий з Москви. Колгоспники казали нам, що вони хотіли його вигнати, але це їм не вдалося.

Центральний уряд в Конґо відновив експорт міді з Катанґи

Леопольдвіль. — Центральний уряд Конґа з прем'єром Сирілем Адулею святкував як великий свій осяг відкриття після трирічної перерви назад безпосереднього шляху з Катанґи до атлантійського порту Матаді. Цей шлях довжиною 1.728 миль був перерваний в кількох місцях у ході затяжної громадянської війни, що йшла між центральною владою Конґа і провінцією Катанґа з її президентом Майсе Чомбе. Між іншим, відбудовано чотири залізничні мости. Частина того шляху веде суходолом, залізницею, частина — ріками. Ця справа має величезне політичне і господарське значення, бо економіка Конґа залежна від прибутків з природних багатств на терені Катанґи — головно міді і кобальту. Водночас, відкриття того шляху підносить політичний престиж Конґа і паралізує старання противників режиму Сиріля Адулі і провінційних сепаратистів, які в даній справі користувались підтримкою Португалії.

Володимир Соловйов

ЛЕҐЕНДА ПРО АНТИХРИСТА

(VI)

Старець Іван

Велике число єрархів із Сходу і Півночі, половина колишніх старовірів і більше як половина православних священиків, ченців і світських з радісними вигуками ступили на плятформу, позираючи скоса на католиків, що засіли там гордо. Але старець Іван зідхнув голосно і не ворухнувся. Коли натовп довкола нього помітно проріднвся, він залишив свою лавку і підійшов ближче до Папи Петра. За ним пішли інші православні, що не зійшли на плятформу.

Імператор промовив:

„Я знаю, дорогі християни, що серед вас є такі, які найбільше цінять у християнстві особисте переконання щодо правди і свобідного дослідження Святого Письма. Немає потреби говорити про мою особисту поставу до цього предмету. Можливо, вам відомо, що в моїй ранній молодості я написав ґрунтовну працю про біблійний критицизм, що спричинила свого часу глибоке зрушення і стала початком моєї слави. Правдоподібно, пам'ятаючи про це, університет в Тібінґені просив мене недавно прийняти почесний диплом доктора теології. Я дав доручення повідомити, що приймаю цей диплом з приємністю і вдячністю. А сьогодні, заснувавши музей християнської археології, я підписав статут світового інституту для свобідного дослідження Святого Письма з кожної можливої точки зору, в кожному можливому напрямі, і для студій всіх допоміжних предметів, з річним бюджетом в сумі півтора мільйона марок. Хай же ті, що схвалюють мою поставу і можуть щиро визнати мене як свого суверенного провідника, підійдуть сюди, до нового доктора теології".

Професор Павлі протестує

Дивна усмішка викривила на мить гарні губи великого мужа. Більше як половина учених теологів рушили в напрямі до плятформи, хоч з деяким ваганням і припізненням. Усі оглянулись назад на професора Павлі, що, здавалось, був приклеєний до лавки. Він зігнув плечі і похилив голову. Учені теологи, що вийшли на плятформу, виглядали ніяково, а один з них, несподівано махнувши рукою, чкурнув униз сходами і побіг, шкутильгаючи, щоб прилучитись до професора Павлі і меншости, яка залишилась біля нього. Павлі підніс голову, якось нерішуче підвівшись пішов і сів неподалік старця Івана і Папи Петра. А за ним, лишаючи порожні лавки, пішли його непохитні співвірці.

Імператор звернувся до них сумним голосом:

„Що ще можу я зробити для вас? Дивні люди! Чого ви хочете від мене? Я не знаю. Скажіть мені ви самі, ви, християни, покинуті більшістю ваших братів і провідників і засуджені почуваннями загалу: що є найцінніше для вас у християнстві?"

Слово старця Івана

Тоді, прямий і стрункий, як біла церковна свіча, підвівся старець Іван і ласкаво відповів:

„Великий імператоре, Найціннішим для нас у християнстві є сам Христос — Він Сам, і все інше спочиває на Ньому, бо ми знаємо, що в Ньому вся повнота Бога Отця перебуває тілесно. Але від тебе також, пане, ми готові прийняти кожне благословення, якщо тільки признаємо в твоїх руках святу руку Христову. І тут наша пряма відповідь на твоє питання, що ти можеш зробити для нас: визнай тут тепер перед нами Ісуса Христа, Сина Божого, що прийшов у тілі, постав з мертвих і прийде знову — визнай Його, і ми приймемо тебе з любов'ю, як справжнього попередника Його славного другого приходу".

Він замовк, дивлячись уперто на імператора. Щось лихе сталося з великим мужем. Та сама пекельна буря зірвалася в ньому, як тої фатальної ночі. Він зовсім утратив духову рівновагу, і всі його думки сконцентрувались на тому, щоб не втратити зовнішнього самоопанування і не зрадити себе передчасно. Він робив надлюдські зусилля, щоб не кинутися з диким вереском на промовця і не вп'ястися в нього зубами. Раптом почув він знайомий неземний голос: „Будь спокійний і нічого не бійся". Він залишився безмовним. Тільки його потемніле і до смерти подібне обличчя було скривлене, очі блискали.

У той час, як старець Іван говорив, великий чародій сидів, загорнувшись у широчений трикольоровий плащ, що цілковито закривав його червону рясу кардиналів, і, здавалось, виконував якісь маніпуляції; погляд його блискучих очей був розсіяний, а губи ворушились.

Через відкриті вікна святині можна було бачити, як збиралась на небі величезна чорна хмара, і незабаром усе потемніло. Старець Іван усе ще дивився з острахом і здивуванням на мовчазного імператора; нагло він відкинувся з жахом назад і, повернувшись довкруги, вигукнув придушеним голосом: „Діти, це — антихрист!" І в ту саму мить пронісся приголомшливий лоскіт, величезна куля блискавки спалахнула в святині і огорнула старця. Усі християни остовпіли. Коли вони прийшли до себе, старець Іван лежав мертвий.

Імператор, блідий, але спокійний, звернувся до зборів:

„Ви бачили Божий суд. Я не бажаю смерти нікому, але мій небесний Батько мститься за свого улюбленого сина. Справа полагоджена. Хто посміє спротивитись Всемогутньому? Секретарі, пишіть: „Екуменічна рада всіх християн, після того, як небесний огонь убив божевільного опонента божественного маєстату, одностайно визнає імператора Риму і світу своїм найвищим провідником і паном".

Осуджує Папа Петро Другий

Нагло слово, пропечене голосно і виразно, пролунало в святині: „Контрадіцітур". Папа Петро Другий, багряний на лиці і трясучись від гніву, підвівся і підніс своє жезло в напрямі імператора:

„Наш єдиний Пан це — Ісус Христос, Син Бога живого. А хто ти є — ти щойно почув. Щезни ти, Каїне! Пропади ти, посудино диявола. Силою Христа, я, слуга слуг Бога, проганяю тебе назавжди, скажена собако, з Божої пастви і віддаю тебе твоєму батькові, Сатані. Анатема, анатема, анатема!"

Поки він говорив, великий чародій безугавно маніпулював під своїм плащем. Пролунав удар грому, голосніший, як анатема, і останній з Пап упав мертвий.

Виступ професора Павлі

— Ось так гинутимуть з руки мого батька всі мої вороги! — сказав імператор.

— Переант, переант! — закричали тремтючи князі Церкви.

Він повернувся і, спираючись на плече великого чародія, поволі пішов до дверей ззаду плятформи, а за ним рушив натовп. У залі залишились два трупи і натовп християн, напівмертвих від жаху. Єдиною людиною, що не втратила самоопанування, був професор Павлі. Загальний жах здавалось розбудив усі сили його духа. Він виглядав надхненно і маєстатично. Рішучими кроками зійшов він на плятформу і, сівши на порожнє крісло одного з державних секретарів, узяв клапоть паперу і почав писати. Скінчивши, підвівся і голосно прочитав:

СВЯТКУВАННЯ 21-ГО ВЕРЕСНЯ 1963 РОКУ У ВАШИНГТОНІ МАЄ БУТИ МОГУТНЬОЮ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ ЗА ВОЛЮ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ, ЗА ЯКУ БОРОВСЯ СПІВЕЦЬ СВОБОДИ — ТАРАС ШЕВЧЕНКО

З'їзд абітурєнтів станіславівської гімназії

1913 — 1963

Пригадую докладно: був погідний травневий ранок... ми — матуранти вишикувалися в парку Ромашкана. Півкілометра до української чоловічої державної гімназії ми маршували символічним клином: попереду один, за ним два, далі три, чотири — останній ряд практично займав цілу ширину вулиці... Хто був попереду — не пригадую. Так само не пригадую, хто був у другому ряді, — в котрому був я... Натомість добре пригадую, що коло жіночої приватної гімназії УПТ настрій був „героїчний", і що цей настрій перед дверима нашої гімназії раптом зник у підпілля п'ят, поступаючись страхові перед матурою.

Докладно пригадую, що ще в останній хвилині мені вкладали в голову математичні правила — по мене окремо посилали сторожа, щоб я врешті „зволив" увійти. Я врешті „зволив" увійти. А самої матури я не можу забути просто тому, що вона — клята мені щороку сниться. (Як сниться? — так, що я... „паду" з математики: не знаю, йолоп я один, тридев'ятий, скільки а + б2... який ідіотичний сон!?... Адже, свідомість каже мені, що це ніяка матура — я ж такий сиоволосий, як і мій іспитатор — але, факт фактом: я таки не знаю, скільки дає а + б2...)

***

Те, що я забув із тих днів, має своє виправдання: з того часу минуло тридцять чотири роки... Наш добрий Станиславів (до якого назви в нас так само мало сантименту, як багато — до самого міста) за той час міняв назву аж чотири рази: (Станіславуф), Станіслав, Станиславів і Івано - Франківськ.

Зазнавала перемін і наша школа: державна чоловіча гімназія, при вул. Липовій, ч. 44. В 1945 р. вона перестала існувати. Лишилися тільки розсипані по широкому світі її діти і їхні діла. І от тепер, у півстоліття першої матури в цій кузні знання й характерів (1913 — 1963), якась золота душа піддала думку зробити з'їзд усіх абітурентів - матурантів нашої гімназії.

З'їзд, що відбувся в суботу, 22 червня 1963, в залі під церквою св. о. Миколая, в Торонті, Канада, не був великою аферою. По-перше, за один день не можна Києва збудувати, тільки вісімдесят осіб приїхали на близько сорок річників-випускників гімназії (отже: два на річник...). Не маємо претенсій до недужих, професійно перешкоджених тощо. Натомість годі виправдовувати тих, які вважали, що „й без них буде багато учасників", ба, махали легковажно рукою, мовляв, „такі з'їзди допоможуть як мертвому кадило"... Таке трактування справи — посмертний полічник нашій матері кормительці (мовляв, наша гімназія нічого йому не дала...). Насправді ж, це доказ духової старости й „викінчености" людей, які — замість іти в житті тим символічним клином, що розсаджує всі перешкоди — перейшли на похилу площу снобізму й інертного глузування з усіх і всього... Такі з'їзди мають за ціль знову пов'язати ті вузли дружби, спільних переживань і спільної дії, які поперериваала мачуха - доля і кусник-по-кусникові відбудувати образ та історію нашої спільної найвужчої батьківщини.

***

Перший контакт учасників, після Богослужби, на залі, пройшов під гаслом: „своя своїх не познаша"... В багатьох випадках товариші з тої самої лавки в клясі представлялися овдин одному, як люди, що вперше себе бачать. Сивизна, лисина, зморшки — ось головні „вороги народу", що з другів поробили незнайомих.

Яке велике щастя, що ніхто з учасників не загадав особистими звітами — життєписами з'ясувати історію цих зморшок, лисин і сивизм — мені здається, кожний тругий звітодавець розридався б і не докінчив би свого оповідання... Але й без оповідань те „людське, м'яке" в серцях учасників знаходило свій багатомовний вияв: у пасивному уважливому спостеріганні — обсервації знайомих і незнайомих, у сконцентрованому сприйманні доповідей, у захопленому квитуванні жартівливих споминів про гімназійні часи, та гротескної характеристики директорів і професорів, з яких деякі чекають своєї посмертної реґабілітації, у гордому ствердженні ,що наша гімназія й наші професори навчили нас конкретно конструктивно працювати і в спонтанному одобренні ідеї видання документальної праці про станиславівську гімназію. Щоб солідаризуватися з позагімназійними станиславов'янами, рішено не видавати окремої книги про цю школу, тільки вмістити працю про гімназію, як один відділ загальної книги-альманаха про Станиславівщину.

***

Парадоксальний висновок з'їзду: хоч деякі учасники були розчаровані, мовляв, небагато зискали — неприсутні таки чимало втратили. А ще більше втратила справа призбирання матеріялів - документів і видачі книги. Ціле щастя, що є ще нагода надігнати втрачене: на другий рік, у Клівленді, Огайо, Америка, плянується Великий (2-денний) Загальний З'їзд Станиславов'ян, що має за мету сконстатувати всіх доступних жителів тієї землі і рішити справу видачі книги про Станиславівщину. Так, чи інакше, Клівленд має готову організаційну апаратуру, яка вже підготовляє З'їзд.

Нам — станиславов'янам лишається: 1. творити по більших скупченнях реґіональні Комітети Станиславов'ян, з метою призбирати матеріялів - документів (світлин) необхідних для видання книги, а далі, грошових фондів для задуманого діла; 2. на місцях подбати за найбільше число учасників плянованого З'їзду.

Кореспонденцію в справі матеріялів про станиславівську гімназію слати на адресу:

W. Makar, 140 Bathurst Street, Toronto, Ontario, Canada.

В справі плянованого Загального З'їзду Станиславов'ян у 1964 р. пишіть на адресу кореспонденційного секретаря Загального Реґіонального Комітету Станиславов'ян:

Mr. Jaroslaw Krysztalowycz, 1815 Corning Avenue, Cleveland, 44109, Ohio, U.S.A.

А грошові пожертви на загальну Книгу Станиславівщини шліть на адресу:

Dr. Michael Tymkiw, The Parma Savings Co., 5839 Ridge Rd., Cleveland 44129, Ohio, U.S.A.

О. Гайський

Спомин про Марійку Чайку-Орлик

Несподівано прилетіла до нас сумна вістка з далекої Каліфорнії, що там упокоїлася в Бозі 6-го травня 1963 р. наша дорога подруга Марійка Чайка.

Багато з нас знало Марійку в Ню Йорку, куди вона приїхала в 1928 р. молодою дівчиною з рідної України. Тут вона скоро познайомилася з однолітками, бо був це час, коли сюди чисельно приїжджала молодь з України. Молодь ця жила ідеями українського націоналізму, дехто з неї був членом УВО, а тому не диво, що незабаром постає тут українська націоналістична організація, що в 1931 р. приймає назву Організація Державного Відродження України. Марійка стає одною з основоположниць 10-го Відділу ОДВУ в Ню Йорку, що якраз гуртував ту молодь, що недавно приїхала з рідних земель.

Марійка була справді взірцевою членкою 10-го Відділу ОДВУ та виконувала всі свої обов'язки сумлінно. Не опускала жадних сходин і імпрез, а найбільше ми всі її пам'ятаємо зі збірок на визвольний фонд, якому вона посвятила дуже багато часу. Вона все зуміла зібрати найбільше гроша в кожній кампанії.

Марійка не лише вміла зборати гроші від других, але вона не жалувала на добру ціль і останнього свого власного доляра, хоч сама жила дуже скромно. Знана вона була й зо своєї доброти й охоти помагати біднішим членам, бо був це час кризи й багато із нас не могли найти праці й таки бідували. Таким біднішим Марійка все вміла помогти й робила це зо щирого серця.

Друга світова війна спинила розмах діяльности ОДВУ. Багато членів опинилися в армії, а багато виїхали з Ню Йорку. Далека Каліфорнія заманила Марійку до себе, бо там опинилося кілька членів 10-го Відділу ОДВУ і вони устаткувалися там не зле. Там Марійка найшла й свого мужа Теодора Орлика.

Вже кілька десятків років, як ми не мали нагоди говорити з Марійкою, але її часто згадували й пам'ятали її доброту, працьовитість і відданість українській визвольній справі. Вона відійшла передчасно від нас, бо життя не було ласкавим для неї. Але в наших серцях і думках вона залишилася все усміхненою, все готовою помагати біднішим, все готовою працювати для Організації. Залишила вона в смутку свого мужа й двоє діточок Маріянну й Теодора мол. та численних друзів і подруг.

Деякі з її подруг і друзів, замість квітів на її могилу, зложили датки на допомогу українським науковцям в Сарселі, які працюють над українською енциклопедією й іншими науковими працями.

Датки зложили: Володимир і Павлина Різник $7., Евгенія Сцібайло $5., Онуфрій і Льоня Гавришенко $5., Евгенія Квочко $5., пані Й. Луців $5., Ола Малиґловка $3. Разом $30. які переслано на призначену ціль через Головну Управу Українського Золотого Хреста.

Павлина Мигаль-Різник

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

В Ню Йорку немає шкільного страйку, вчителі дістали збільшені платні

Ню Йорк. — В неділю 8-го вересня загальні збори членів Об'єднаної Учительської Федерації більшістю 5 265 до 181 прийняли договір про працю, який заключили їхні делеґати з представниками Міської Управи міста Ню-Йорку, і внаслідок того не дійшло до страйку вчителів, який мав початися в понеділок вранці, бо цього дня почалося шкільне навчання в цьому місті. Цей шкільний страйк турбував учителів, Шкільну Раду, Міську Управу та 8-мільйонове населення цієї метрополії вже від півроку, бо важко було прийти до порозуміння між організацією вчителів та містом, представники якого твердили, що немає грошей на збільшення вчительських платень, бо треба фондів на здійснення шкільної десеґреґації в деяких шкільних районах. Згідно із заключеним договором, вчительські платні будуть збільшені на 580 долярів впродовх двох років, що коштуватиме міську управу понад 20 000 000 долярів. Учителі матимуть ще й інші поліпшення в своїй праці. Вчителі тішаться цією перемогою, а міські посередники кажуть, що перемогли тут шкільні діти, бо місто для них погодилося збільшити платні для вчителів.

● Продукують сконцентроване пиво, так зване „інстент бір". З нього за допомогою процесу замороження усунуть 75 відсотків води, щоб його легше було перевозити. Але консументи не зможуть купувати цього пива, бо в сконцентрованій формі його перевозитимуть із пивоварень до інших броварів, а крамниці дістануть до розпродажу вже звичайне пиво з повною водою і таке будуть продавати покупцям.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 28-го серпня 1963 року несподівано відійшла у вічність наша Найдорожча

бл. п. Ірена з Домбровських СТАДНИК

б. учителька

Похорон відбувся дня, 31-го серпня 1963 року з Української Католицької Церкви Св. Йосифа, на цвинтар Св. Миколая в Шикаґо.

Залишила в смутку:

муж СТЕФАНА
сестру ЛЮБОМИРУ РУДАКЕВИЧ
з мужем ІВАНОМ
двох братів в Европі
РОМАНА і ОРЕСТА з Родинами

✝

Ділимось сумною вісткою з нашими Рідними, Приятелями та Знайомими, що 23-го серпня 1963 року відійшов у вічність, в Торонті, Канада, заосмотрений Св. Тайнами, на 84-му році життя наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ та ПРАДІДУСЬ

бл. п. АНДРІЙ КОСТРУБА

Похорон Покійного відбувся 26-го серпня 1963 року із церкви св. Миколая на цвинтар Проспект у Торонті.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
Доньки, Сини, Внуки і Правнуки

ПОДЯКА

Оцим бажаю скласти сердечну подяку всім Друзям, Приятелям і Знайомим за участь у похороні, за висловлення співчуття, за пожертви на Служби Божі і на квіти. Надвижку пожертв у пам'ять Покійного (у сумі $100.00) складаю на фонд будови нової церкви св. Юрія в Ню Йорку, де Покійник був членом парохії.

ЯРОСЛАВ КОСТРУБА, син

✠

Невідкалувана смерть вирвала з наших рядів одного з видатних старшин Армії УНР — Генерального Штабу Генерал-Хорунжого

ВАСИЛЯ ЧАБАНІВСЬКОГО

Цією дорогою висловлюю мої найглибші співчуття: Родині, Побратимам Зброї та Землякам Полтавцям.

Хай Земля Великого Вашинґтона буде Дорогому Побратимові і Землякові легкою, а пам'ять про Нього залишиться в наших серцях вічною.

ПЕТРО САМУТИН
Генштабу Генерал-Хорунжий

ПОДЯКА

Цією дорогою висловлюю свою щиру подяку Високопреосвященному Владиці Мстиславові, Всечесному Отцеві Кудановичеві за переведення похоронних обрядів та іншим Отцям, що брали участь в похороні

БЛ. П. МОГО ЧОЛОВІКА

д-ра Миколи НЕЗДІЙМИНОГИ

Складаю також сердечну подяку докторам Смішкам, Штайнові, Колонові і Його дружині, та докторові Німотіновi — за уділення лікарської допомоги бл. п. моєму чоловікові, а також за участь в похороні.

Паням: Стратієнко, Дяченко, Омелюсік, Денисенко, Сердюк; родині Цюпа, докторам Бризгунам, інж. Шиитові з Канади, докторові Шавалі і його дружині з Огайо, професорам Паливоді і Моралевичеві за оказання мені співчуття і духової підтримки в тяжких хвилинах мого життя. Друзям мого мужа, які вшанували Його пам'ять сердечним Словом над відкритою могилою: докторові Мамчурові від Товариства Комбатантів, інж. Сердюкові від співучнів Кобилянської гімназії, проф. Чупрунові від Прихильників УНР, редакторові Вайді від Срібної Землі, інж. Денисенкові від товаришів, інж. Дубрівному від УТГІ і УТІ, Паням з 44 Відділу СУА і з ОБВА за всі їхні турботи пов'язані з улаштуванням поминальної трапези. Всім тим, що склали квіти та причинились в той чи інший спосіб до вшанування бл. пам'яти мого незабутнього мужа.

Горем прибита дружина

СОФІЯ

Театр ім. Л. Курбаса в Австралії виставив „Акторів" Л. Полтави

25 серпня присутні побачили в Народньому Домі в Ессендоні в Мельбурні, Австралія віршовану п'єсу Л. Полтави „Актори" в бездоганному виконанні наших визначних сценічних мистців Ірени і Степана Залеських.

Безперечно це новина на нашій театральній сцені. І як усяка новина так і ця постанова п'єси напевне буде мати гарячих прихильників; буде мати таких, що скажуть „ет борщ", якщо йдеться про зміст п'єси; і будуть такі, що просто поставляться неприхильно до композиції п'єси. Хоч композиція п'єси віршем дуже тяжка й складна, то з нею Л. Полтава впорався непогано. А зрештою можна всіляко дивитися на композицію цього віршованого твору Л. Полтави для сцени. І хай кожен, як хоче, судить п'єсу, але артисти Залеські виконали її, такою як вона є, прекрасно.

У творі є велике накопичення ідей, історії, трагедії горя й величі України в її непоборності навіть у найчорніші часи.

Це п'єса виключно для публіки, яка добре знає історію України від давнини до найновіших часів, а не для пересічного глядача чи молоді, яка мало знає або, майже, нічого не знає з історії України. А моменти езоповської мови в п'єсі („Давно загинув швед біля Полтави, а Швеція живе собі та живе") ще більше роблять п'єсу незрозумілою для тих, що не знають добре нашої історії.

Але це все менше важне. Театр сьогодні ставить одну п'єсу, завтра поставить іншу. А важливе те, що Театр ім. Курбаса відновив діяльність. Нехай він підіймається все вище в мистецькі небеса. Бо без театру „ми не ми, як нарід", нам тоді бракує нашої духової частки.

Коли нестає театру то в нашому духово - культурному житті створюється порожнеча, якої нічим не заповниш ані книжкою, ані музикою, ані співом. Цю порожнечу заповнюють самі собою, якби силою природнього гону народного духу, аматорські й драматичні гуртки. Але поки драмгурток не виросте, то порожнеча так і лишається не заповненою. Коли ж театр знову стає на ноги, то те щось, що гнітило нас, муляло нас, як сучок під боком, зникає, нам приходить полегша на душі й ми стаємо знову духово повною, життєрадісною цілістю. А коли насолоджуємося сценічним мистецтвом таким, як його нам дає подружжя Залеські, то забуваємо навіть, що ми не в Україні, а на поселенню в далекім краю. Ось така є сила нашого театрального мистецтва.

Ст. Радіон

УСК Ню Йорк відбув свої річні Загальні Збори

(Закінчення із 1-шої стор.)

сплатив $5,984.00 морґеджу та $2,237.00 його процентів за закуплене перед кількома роками грище. Згідно з цим грище УСК-у, вартости біля $80,000.00, мало при кінці звітового часу вже тільки $36,551.00 морґеджу.

На Зборах переведено вибір 15 членів Ради Директорів, на зміну десятьом, яких каденція закінчилася, та п'ятьом, які уступили. Новими членами Ради стали: Степан Бардиґула, Степан Боднар, Василь Босий, мґр Петро Григорович, Іван Дзядів, д-р Маркіян Жеґалович, Осип Карпинський, Степан Качмарський, Євген Луцький, Мирослав Пастушенко, Роман Скоробагатий, Ольга Стецьків, Роман Сулима, Петро Ференц і Кирило Яцук. Також переведено вибір Контрольної Комісії, в склад якої увійшли: Іван Винник — голова, Євген Луцький, Ярослав Томоруґ — члени і Ігор Захарчук — заступник, та Товариського Суду в складі: д-р Василь Одинський, д-р Микола Шпитко, д-р Василь Жовнір — члени і Володимир Королик — заступник. На пост голови Ради Директорів вибрали Збори одноголосно дотеперішнього голову д-ра Ярослава Восвідку.

В дальшому Збори висловилися за посилення збірки фондів на сплату грища, дальшими стараннями над тим, щоб підховати свою молодь, яка прийшла б на зміну чужим змагунам першої дружини, створенням окремого відділу Українського Народного Союзу при УСК-у і схвалили висловити спеціяльну подяку тренерові Василеві Босому за його працю над дружинами молоді та закуп вирядів для дружин, сіток і м'ячів. Також Збори доручили управі УСК-у вислати письмові подяки паням, які співпрацювали з управою при влаштовуванні імпрез. Вкінці члени Ради Директорів і управи УСК-у поділилися з присутніми інформаціями про пороблені приготування і пляни недалекого вже святкування 15-ліття УСК-у. В програмі цього ювілею УСК-у передбачений 12-го жовтня бенкет із запрошенням тостмайстром д-ром Я. Падохом, гол. секретарем УНСоюзу, та виступами гумористів Ікера, Понеділка і Радванського. В неділю 13-го жовтня мають відбутися в цій програмі в Ню Йорку футбольні змагання „Тризубу" і УСК-у за Чашу Українського Народного Союзу. Нова управа УСК-у буде вибрана на першому засіданні Ради Директорів в новому складі.

„Тризуб" переміг „Чорноморську Січ" в грі за Чашу Луїса

Філядельфія, 8 вересня. — У фінальних змаганнях за Чашу Луїса, що її вже два роки держить в своїх руках „Тризуб", зустрілися дві українські дружини Американської Футбольної Ліги. Це була вже друга фінальна гра, бо перша зустріч ца Чашу перед вакаціями закінчилася нерішеною 1:1. В рішальних змаганнях минулої неділі „Тризуб" здобув перемогу 3:0. До перерви вів „Тризуб" 2:0, при чому суддя не признав одних воріт для „Чорноморської Січі", що їх здобув з вільного З. Снилик. Після воріт, стрілених прямо в сітку, суддя заявив, що це мав бути посередній вільний. В другій півгрі „Тризуб" закріпив за собою перемогу третіми воротами. Обидві дружини виступили в ослаблених, ще не вповні скомплетованих складах. В „Тризубі" напад був найкращою формацією, в „Чорноморській Січі" власне напад був значно слабший, як добрі лінії помочі і оборони. Вже в перерві зустрічі „Чорноморська Січ" склала на руки судді протест прови вислiду цих змагань через участь в красках „Тризуба" змагуна Морґана, який в минулому сезоні грав у „Чорноморській Січі", а ці змагання були ще закінченням гор минулого сезону.

УМІ в Балтиморі, Мериленд

3-го вересня Український Музичний Інститут, — Відділ у Балтиморі, почав новий навчальний рік 1963/64, входячи в 10-річчя свого існування.

В останньому шкільному році цей Відділ проводив свою педагогічну роботу в клясі фортепіяну, яку вела керівник балтиморської Школи УМІ, проф. Лідія Шав'як, та в клясі скрипки, яку вів проф. Ярослав Лабка, керівник Школи УМІ в Трентоні. Учні обидвох кляс діставали теж систематично науку теоретичних предметів. Завершенням навчальної праці був — успішний дев'ятий річний концерт - попис 2-го червня ц. р. при замітнім зацікавленні громадян. Слухачі тепло сприймали продукції учнів, якими вони показували свій розвиток в науці гри на згаданих обидвох інструментах.

Відділ УМІ в Балтиморі брав теж активну участь в громадському житті. В грудні 1962 влаштував вдалу ювілейну Лисенківську Академію, яка була однією з кращих культурних імпрез в Балтиморі в останніх роках, і яка здобула щире признання публіки.

Слід згадати, що учні нашого Відділу як фортепіянові солісти, виступали в громадсько - національних імпрезах останнього шкільного року, Листопадові Роковини, Академії з приводу 20-річчя УПА, на Вечорі пам'яті Константини Малицької, в Шевченківській Академії, на Святі Жінки-Героїні, та на ювілейних святах місцевих Відділів „Провидіння" і Українського Народного Союзу.

Коли балтиморським хорам чи співакам потрібно було допомоги у фортепіяновому акомпаніяменті — вони завжди знаходили її в УМІ.

Провід УМІ — Балтимор задумує з новим шкільним роком, який є роком його малого ювілею, поглибити свою педагогічну працю, даючи рівночасно свою допомогу в секторі громадського життя там, де вона буде бажана і потрібна. Відділ УМІ впевнений, що в своїй праці він знайде щиру підтримку всього нашого громадянства.

Богдан Мський

● **Ректор Вільного Університету в Західньому Берліні** проф. Ернст Гайніц видалив з університетського гуртожитку студента, щодо якого виявилось, що він є членом тайної студентської організації, яка займається пачкуванням німців із Східнього Берліну до Західнього. Цей розпорядок викликав публічну палку полеміку. Внаслідок інтервенції політичних чинників того студента допустили назад до гуртожитку, але він погодився переїхати на найближчий семестер до іншого університету в Західній Німеччині. Західньоберлінські студенти перевели крадькома — підземними тунелями, або вантажними і особовими автами — сотні втікачів із Сходу на Захід. Але багато їх попались в руки східньо-німецької поліції і тому частина професури і батьки є проти такої небезпечної діяльности, яка ніби відтягає студентів від науки.

Відділи УНС басейну твердого вугілля відбули річні збори

(Закінчення із 1-шої стор.)

дого Вугілля, де нещасливі випадки трапляються в далеко більшій пропорції ніж і інших районах. Ця нова забезпеченева грамота дає секретарям і організаторам добру нагоду поширити рівночасно й забезпечення на життя. Головний предсідник поінформував дальше приявних про започатковану вже акцію Стипендійного Фонду УНС, як і про ряд інших акцій, включно із захистом для старших віком членів на Союзівці. Після звітів та доповіді відбулася жива дискусія, на закінчення якої голова Округи п. Гентош подав приявним представникам Відділів ряд практичних вказівок для пожвавлення дальшої праці у їх Відділах та в Окрузі. На порядку нарад була ще справа відповідного відзначення 70-річчя УНСоюзу в 1964-му році. Доручено Управі Окружного Комітету приготовити в цій справі відповідний плян та програму. Нову Управу Округи переобрано в дотеперішньому складі з пп. М. Гентошем, як головою, Вол. Чернеґою — його заступником, Ів. Петрунцьом — секретарем та А. Словаком — касиром.

Кастро називає Кеннеді „Батістою наших днів", гіршим від Айзенгавера

Гавана, Куба. — Фідель Кастро промовляв після прийняття в бразилійській амбасаді 8-го вересня і назвав президента Кеннеді „Батістою наших днів", гіршим від колишнього президента Д. Д. Айзенгавера. Батіста — це кубинський диктатор, якого скинув Кастро 4 роки тому. Кастро назвав Президента ЗДА „кретином", членом родини, яка займає поважні пости в країні. На думку Кастра, Кеннеді думає тільки про себе, а не про ЗДА. Кастро повідомив, що „Микита швидко прибуде до Куби". Виступ Кастра є такою лайкою, якої ніхто не вживає в політичних виступах. Кубинські втікачі з п'ятниці на суботу атакували летунську базу Санта Кляра в провінції Ляс Вілляс, як про це повідомляє урядовий комунікат Кастра. Кастро оскаржує в переведенні атаки американців, але його здійснили кубинські втікачі, які обіцюють повести скріплену акцію проти Кастра. Так заявив недавно цивільний провідник інвазії на Кубу 17-го квітня 1961-го року Мануель Артим на пресовій конференції в Маямі. Ві очолює бойову групу втікачів в якійсь центральній американській країні. Артим грозить Кастрові, що за кожну переведену екзекуцію на Кубі повстанці відплатять потрійно. Це — четвертий налет повстанців на Кубу в останніх трьох тижнях. Останній налет на Кубу перевели два бомбовики під охороною джетових нищильників. Протилетунська оборона відогнала бомбовики, які скинули бомби на мешкання фахівця з летунської бази, убивши його і поранивши троє його дітей.

Короткі вісті

● **100.000 японців**, здебільша комуністи, їх поплентачі і пацифісти, демонтрували у двох містах, що є американськими морськими базами, Йокосука і Сасебо, проти плянованої візити американських атомово-підводних човнів. Японці одинокі зазнали на собі страхітливу нищильну силу атомової зброї і тому є надзвичайно вразливі на цьому пункті.

● **З Білого Дому** повідомили, що президент Кеннеді цієї осени не має в пляні зустрічатися з президентом комуністичної Югославії Тітом. Але представник Білого Дому відмовився сказати, що буде, як Тіто буде гостем Об'єднаних Націй, які зачинають працю 17-го вересня. Тіто плянує відвідати Бразилію, Болівію і Мехіко у вересні, і, напевно, завітає і до ЗДА, щоб відвідати ОН, і тоді він міг би побачитися і з президентом Кеннеді.

Посмертні згадки

ПЕТРО ЛЕВИЦЬКИЙ, член 170 Відд. Т-ва „Українська Січ" в Джерзі Сіті, Н. Дж. помер 2-го серпня 1963 р. на 71-му році життя. Покійний походив з с. Молодінче, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку жінку Катерину, дві дочки — Евгенію Чела і Марію Рай, сестру Юстину і внуків. Похорон відбувся 5-го серпня ц. р. з укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла а тіло Покійного перевезено на вічний спочинок на цвинтар Holy Cross. — Вічна Йому Пам'ять.

І. Грабар, секр.

ЮЛІЯН СТЕФАНЮК, член 221 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл. помер на 63-му році життя, 13-го квітня 1963 р. Покійний народився в с. Середпільці, пов. Радехів, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Параскевію, дочку Ірину Добряниця і 2 внуків. Похорон відбувся 17-го квітня з Катедри Св. о. Миколая, відпроваджено на вічний спочинок на український цвинтар св. о. Миколая. — Вічна Йому Пам'ять.

Т. Шпікула, секр.

МИХАЙЛО БРІНҐЕЛЕВИЧ, довголітній член 170 Відд. „Поступовий Клюб" УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер дня 2-го вересня 1963 р. Покійний народився 3-го серпня 1910 р. в Chester, Pa. Полишив у смутку дружину Марію, сина Дмитра і одного внука. Похорон відбувся дня 6-го вересня 1963 р. з церкви св. ап. Петра і Павла на цвинтар св. Хреста в Арлінґтоні. Вічна Йому Пам'ять.

І. Грабар, секр.

ТАРЗАН, ч. 5102. Похорон Келлі.

В пориві розпачі Тарзан звернувся до носія. — Чому не вистрілив Келлі? — гарчав він. — Чи ви...

Ні, бвана, ні! — репетував тубілець. — Прошу, я нічого не знаю!

Тарзан завагався, а після того звільнив тремтливого вояка. — Дуже добре, сказав він байдуже. — Похоронім Джека і повідомім арабів.